

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2020 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30 października 2020 roku, odmówił K. P. wypłaty świadczenia, niezrealizowanego po zmarłej w dniu 5 sierpnia 2020 r. R. L.. W uzasadnieniu, organ rentowy podniósł, że wnioskodawczyni nie spełnia warunków do przyznania renty rodzinnej, jak również R. L. nie pozostawała na utrzymaniu wnioskodawczyni bowiem posiadała własne źródło dochodu.

/decyzja k. 222 akt ZUS/

W dniu 4 grudnia 2020 roku, K. P. złożyła odwołanie od powyższej decyzji uznając ją za krzywdzącą. W uzasadnieniu wskazała, że zmarła była jej babcią. Podniosła iż R. L., z uwagi na pogarszający się stan zdrowia i pobyty w szpitalach, w miesiącu lipcu 2020 r., nie była w stanie odebrać emerytury którą przynosił listonosz zaś od 20 lipca 2020 trafiła do ZOL-u. Odwołująca się podniosła iż w miesiącu lipcu uiściła z własnych pieniędzy i pieniędzy męża wszystkie opłaty za mieszkanie w którym zamieszkiwała jej babcia, które, co prawda, jest jej własnością, ale czynsz i opłaty były zawsze czynione z emerytury babci. W związku z przyjęciem krewnej do ZOL-U, zakupiła wszystkie niezbędne środki higieniczne i pielęgnacyjne, bieliznę, wodę, nadto zlecone leki. Wnioskodawczyni wskazała, też, że po śmierci babci, uiściła całą opłatę za pobyt w ZOL-u 7-% emerytury zmarłej gdyż pracownik ww. placówki uznał iż świadczenie za lipiec zostało wcześniej pobrane przez zmarłą. Odwołująca się podniosła że zorganizowała pogrzeb babci i poniosła wszelkie koszty z tym związane które nie zostały pokryte z zasiłku pogrzebowego. Tym samym w lipcu prowadziła z babcią wspólne gospodarstwo domowe gdyż ta w tym okresie pozostawała w całości na jej utrzymaniu. Odwołująca się wskazała, iż od śmierci swojej matki (...) córki R. L. to ona zajmowała się w całości pomocą babci. Jednocześnie zajmując się ojcem chorym na P. dwójką dzieci 8 i 12 lat gotowała jej obiady robiła zakupu była z pomocą na każdy telefon. Tym samym, zgłoszone roszczenie jest w pełni zasadne.

/ odwołanie k. 3-3 v/

Odpowiadając na odwołanie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 41 -41v/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni, K. P., jest wnuczką R. L..

/bezsporne/

R. L. była uprawniona do emerytury w kwocie 2011,50 zł i dodatku pielęgnacyjnego.

/ bezsporne decyzja emerytalna k. 200 decyzja o wstrzymaniu dodatku pielęgnacyjnego z 3.08.2020 k. 211 akt ZUS zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 r. 00:28:56 -00:29:57 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:02-00:19:50/

W dniu 20 lipca 2020 r. R. L. została przyjęta do Zakładu (...) przy SP ZOZ MSWiA w Ł..

/ bezsporne, pismo w przedmiocie przekazania części świadczenia emerytalno – rentowego pensjonariusza k. 207 akt ZUS, oświadczenie k. 208 akt ZUS i k. 11 dokumentacja ZOL k. 12-16, umowa na pobyt w zakładzie z załącznikami k. 17-19 zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 r. 00:28:56 -00:29:57 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:02-00:19:50/

R. L. była osobą schorowaną przed przyjęciem do ZOL w lipcu 2020 r. była hospitalizowana i, w związku z tym, nie odebrała należnych jej świadczeń emerytalnych za lipiec.

/ awizo k. 9, awizo powtórne k. 10, karta leczenia szpitalnego k. 20-26 zeznania wnioskodawczynie protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 r. 00:28:56 -00:29:57 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:02-00:19:50 /

Wnioskodawczynie nie pracuje od sierpnia 2019 r. ; wcześniej korzystała ze zwolnień lekarskich i zasiłku opiekuńczego. Nie ma własnych dochodów. Zrezygnowała z zatrudnienia, z uwagi na konieczność zapewnienia opieki matce chorej na raka, ojcu z chorobą P., babci R. L. i dwojce małoletnich dzieci ob. 8 i 12 lat.

/zeznania wnioskodawczynie protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 r. 00:28:56 -00:29:57 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:02-00:19:50, zeznania świadka J. N. protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 00:21:35 -00:27;07, zeznania świadka K. B. protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 00:27;07 – 00:28:56/

Wnioskodawczynie z dziećmi pozostawała na utrzymaniu męża który prowadzi własną działalność gospodarczą. Za 2020 r. dochód za cały rok to 12 tys złotych. Mieszka w prywatnej kamienicy. Korzysta z dodatku mieszkaniowego.

/zeznania wnioskodawczynie protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 r. 00:28:56 -00:29:57 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:02-00:19:50, zeznania świadka J. N. protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 00:21:35 -00:27;07 zeznania świadka K. B. protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 00:27;07 – 00:28:56/

Matka wnioskodawczynie zmarła 29.04.2020 r.

/ skrócony odpis aktu zgonu k.7/

Wnioskodawczynie opiekowała się schorowanymi rodzicami i babcią , gotowała i woziła obiady jeździła by pomagać R. L.

/zeznania świadka J. N. protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 00:21:35 -00:27;07/

Wnioskodawczynie z mężem pokryła koszty czynszu i innych opłat za mieszkanie w którym mieszkała R. L. za lipiec 2020 r. a którego odwołująca jest właścicielem. Nadto poniosła koszty zakupu środków higienicznych i leków niezbędnych celem umieszczenia babci w ZOL.

/ bezsporne, potwierdzenie przelewu k. 28, 30-38/

R. L. zmarła w ZOL w dniu 5 sierpnia 2020 r.

/ bezsporne, skrócony odpis aktu zgonu k. 5/

Z konta męża wnioskodawczynie opłacono pobyt R. L. w ZOL od 20.07.do 05.08. 2020 r.

/ bezsporne potwierdzenie przelewu k. 27/

Wnioskodawczynie zorganizowała pogrzeb babci i pokryła koszty z nim związane. Otrzymała zasiłek pogrzebowy jednakże ten nie pokrył wszystkich wydatków z tego tytułu.

/ rachunek k.4, faktura k. 39, pokwitowanie k. 40 zeznania wnioskodawczynie protokół z rozprawy z dnia 8 marca 2021 r. 00:28:56 -00:29:57 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:02-00:19:50/.

Świadczenia za, należne R. L. za lipiec i sierpień 2020 r. , zostały zwrócone do ZUS.

/ bezsporne/

W dniu 30.10.2020 K. P. wystąpiła do ZUS z wnioskiem o wypłatę niezrealizowanych świadczeń należnych R. L. za lipiec 2020 r.

/ wniosek k. 218-219 akt ZUS/

W konsekwencji powyższego, wydano zaskarżoną decyzję.

/ bezsporne/

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy i aktach rentowych, oraz zeznania odwołującej i świadków. Sąd dał im w pełni wiarę jedocześnie jednak uznał iż nie są one wystarczające dla poczynienia ustalenia ze R. L. przed śmiercią pozostawała na utrzymaniu odwołującej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z brzmieniem art. 136 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 291) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub ,na których utrzymaniu, pozostawała ta osoba.

Hipoteza, wskazanej normy, ma szeroki zakres, obejmując nią wszystkie przypadki niezrealizowania świadczenia, w okresie między wystąpieniem z wnioskiem o emeryturę lub rentę a śmiercią uprawnionego, czyli zarówno te, gdy zgon nastąpił w trakcie postępowania o przyznanie świadczenia, jak i te, gdy dotknął on osobę już mającą ustalone decyzją organu rentowego lub wyrokiem sądowym prawo do emerytury (renty).

Zatem, niezrealizowane świadczenie emerytalne lub rentowe, w rozumieniu zacytowanego przepisu, to takie świadczenie, do którego prawo zostało już ustalone lub co najmniej osoba uprawniona wystąpiła o nie jeszcze za życia, ale nie zostało ono jej wypłacone, niezależnie od przyczyn opóźnienia w wypłacie świadczenia. A contrario, świadczenie zrealizowane to takie świadczenie, które dotarło do rąk osoby uprawnionej albo zostało przekazane na konto bankowe, wskazane przez uprawnionego. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. akt III AUa 386/13, LEX nr 1428144).

Przepis **art. 136 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych kreuje krąg osób uprawnionych do wypłaty niezrealizowanego świadczenia po zmarłym emerycie lub renciście, i określa także kolejność nabywania uprawnień z tego tytułu przez poszczególne osoby. /III AUa 417/17 - wyrok SA Białystok z dnia 07-12-2017/ Do pierwszej grupy osób, uprawnionych do ww. świadczenia, należą małżonek i dzieci, z którymi osoba zmarła prowadziła wspólnie gospodarstwo domowe. Do drugiej grupy należą te same osoby, które nie prowadziły tego gospodarstwa. Natomiast do trzeciej grupy, zaliczają się inni członkowie rodziny uprawnieni do renty rodzinnej lub **na których utrzymaniu pozostawała osoba zmarła**. W pierwszej kolejności prawo do wypłaty niezrealizowanego świadczenia mają małżonek i dzieci, zaś w razie ich braku - inni członkowie rodziny.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia czy K. P. przysługuje prawo do wypłaty emerytury babci R. L., jako świadczenia niezrealizowanego.

Świadczenie należne po zmarłym, wypłaca się innemu członkowi rodziny **tylko wtedy, gdy spełnia on warunki do uzyskania renty rodzinnej lub gdy zmarły pozostawał na utrzymaniu tego członka rodziny**. /III AUa 160/13 - wyrok SA Kraków z dnia 17-09-2013/

Zgodnie z **art. 67 ust. 1 i 2 ww.** ustawy do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

Za rodziców w rozumieniu ustawy uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.

W świetle zatem powyższego przepisu odwołująca się nie należała do grona osób uprawnionych do renty rodzinnej po zmarłej. W związku z tym ocenie podlegało, czy zmarła pozostawała na jej utrzymaniu.

Zgodnie z poglądem orzecznictwa sądów apelacyjnych, za osoby pozostające na utrzymaniu innych członków rodziny w rozumieniu art. 136 ust. 1 uważa się osoby, które bądź to nie posiadają żadnych własnych świadczeń emerytalno-rentowych (gdyż dopiero wystąpiły z wnioskiem o nie), bądź też pobierają wprawdzie takie świadczenia, ale w najniższej wysokości przewidzianej ustawą, a koszt zaspokajania ich usprawiedliwionych potrzeb jest znacznie wyższy” (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 11 lipca 2012 r., sygn. akt III AUa 516/12 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 24 kwietnia 2013 r., sygn. akt III AUa 1439/12). Utrwalonym w orzecznictwie jest także pogląd, iż pojęcie „pozostawania na utrzymaniu” ma ściśle materialne znaczenie, a miarą jego jest zapewnienie środków pieniężnych koniecznych do zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb osoby będącej na utrzymaniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 22 marca 2011 r., sygn. III AUa 2026/10). Na tle art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ukształtował się pogląd, iż świadczenie doraźnej pomocy nie wchodzi w zakres terminu „pozostawanie na utrzymaniu”. Pojęcie to ma bowiem ściśle materialne znaczenie, a jego miarą jest zapewnienie środków pieniężnych koniecznych do zaspokojenia „usprawiedliwionych potrzeb” osoby będącej na utrzymaniu, przy czym świadczenie zwyczajowo przyjętej pomocy nie wyczerpuje pojęcia „dostarczanie środków utrzymania”. /III AUa 1412/15 - wyrok SA Łódź z dnia 20-04-2016/. Zatem, dla zaistnienia sytuacji, którą można określić jako pozostawanie na utrzymaniu konieczna jest bez wątplenia stałość świadczeń oraz silna ekonomiczna zależność od osoby utrzymującej. /III AUa 20/13 - wyrok SA Szczecin z dnia 21-05-2013/ Bycie na utrzymaniu w rozumieniu art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383) odnieść należy do sytuacji, w której środki utrzymania zapewnia wyłącznie inna osoba. Partycypowanie w kosztach utrzymania, opieka, pomoc okazywana przez osoby spokrewnione może co najwyżej być uznana za przyczynianie się do utrzymania w rozumieniu art. 71 ww. ustawy, nie odpowiada natomiast definicji pozostawania na utrzymywaniu. /III AUa 1817/16 - wyrok SA Gdańsk z dnia 15-03-2017/

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy nie zgadza się z twierdzeniem odwołującej, iż babcia, przed śmiercią, pozostawała na jej utrzymaniu. Na wstępie, wskazać należy, iż pobyt osoby pobierającej świadczenie emerytalne w Zakładzie opiekuńczo Lecznicy, który w znacznym stopniu zaspakaja podstawowe potrzeby przebywającego pensjonariusza w oparciu o posiadane przez niego samego świadczenia zasadniczo wyklucza prawo członka rodziny do uzyskania niezrealizowanego świadczenia, także w przypadku dalszego przyczyniania się do utrzymania przebywającej tam osoby. Niemniej jednak, w rozpoznawanej sprawie, Sąd miał na uwadze, iż pobyt R. L. we wskazanym zakładzie, miał charakter bardzo krótki, w dodatku ostatecznie został sfinansowany ze środków wnioskodawczynie, wobec braku pobrania środków na ten cel ze świadczenia emerytalnego, uprzednio należnego, zmarłej. Dlatego Sąd zbadał, czy, w okresie wcześniejszym, w świetle dyrektyw podanych powyżej, wnioskodawczynie faktycznie utrzymywała swą babcie.

W ocenie Sądu, takie twierdzenie nie jest udowodnione. Po pierwsze, wskazać należy, iż, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie potwierdza, by R. L., , przy uwzględnieniu faktu, ***iż zmarła posiadała własne środki finansowe*** na zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych, była silnie uzależniona, ekonomicznie, od odwołującej się. Sąd nie kwestionuje, że wnioskodawczyni pomagała babci i np. dokonując zakupu leków czy środków higienicznych, gotując obiady wspierała zmarłą, lecz powyższe nie jest tożsame z jej praktycznie pełnym utrzymywaniem. Co przyznała sama wnioskodawczyni, w odwołaniu, babcia, przed lipcem 2020 r., sama, ze środków, pochodzących z emerytury, ponosiła opłaty czynszu mieszkania, w którym mieszkała, a które było własnością wnioskodawczyni, tym samym, miała środki na własne utrzymanie. Wnioskodawczyni, faktycznie, poniosła opłaty, związane z mieszkaniem, w lipcu 2020r., lecz powyższe, było pochodną szczególnych okoliczności, związanych z brakiem możliwości odebrania emerytury przez babcię. Nie należy też tracić z pola widzenia, iż wnioskodawczyni była właścicielem tego mieszkania było to, zatem, poniekąd naturalnym działaniem, nie, zaś, wynikiem fatyicznego utrzymywania R. L.. Ponadto, doraźne poniesienie wskazanych opłat, jak i kosztów leków, czy środków higienicznych, w związku z przyjęciem ww do ZOL, systematyczne gotowanie obiadów, i wsparcie przy czynnościach życia codziennego, należy traktować, co najwyżej, jako zwyczajowo przyjętą pomoc osobie bliskiej, przyczynianie się do utrzymania, nie zaś jako dostarczanie środków utrzymania. Znamiennym jest, również, co potwierdza materiał dowodowy, zaoferowany w sprawie przez odwołującą się, iż ww., sama, nie mając pracy, troszcząc się/ pomagając schorowanym bliskim, wychowując dwójkę dzieci, nie miała dochodów, pozwalających na - w praktyce- pełne utrzymywanie babci. Odwołująca się, sama była, na utrzymaniu męża. W świetle doświadczenia życiowego, należało więc uznać, że , przy braku źródeł własnych dochodów, nie mogła wyłącznie dostarczać środków na pokrycie wszelkich usprawiedliwionych potrzeb babci. Wnioskodawczyni, niewątpliwie, babcię, jako osobę bliską, wspierała, troszcząc się o nią – co należy postrzegać jako wyraz wielkiego oddania. Jednakże, co do faktu wyłącznego jej utrzymywania, zwłaszcza, że zmarła, w odróżnieniu od odwołującej się, miała własne źródło dochodu, brak jest wiarygodnych dowodów.

Reasumując, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że K. P. przyczyniała się do utrzymania i świadczyła pomoc, opiekę babci, ta, jednak, nie pozostawała na jej utrzymaniu, w rozumieniu ,wskazanego wyżej, przepisu art. 136 ustawy emerytalnej.

W świetle powyższych rozważań, żądanie wnioskodawczyni jest bezzasadne, o czym Sąd Okręgowy orzekł, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. jak w sentencji wyroku.

J.L.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni / k. 59/